

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Pomocné vědy historické

Tematická oblast	Zemské desky
Datum vytvoření	11. 5. 2013
Ročník	6. ročník osmiletého nebo 2. ročník čtyřletého gymnázia
Stručný obsah	Student se seznámí s důležitostí Zemských desk jako předchůdce pozemkových knih i jako cenným materiálem pro historiografii.
Způsob využití	Výklad je vhodné použít při výkladu vlády Přemysla Otakara II.
Autor	Mgr. Michael Dvorský
Kód	VY_32_INOVACE_17_DDVR14

Zemské desky

Zemské desky (ve staré češtině byl používán název **desky zemské**) jsou předchůdcem pozemkových knih (což je rejstřík a doklad o vlastnictví půdy a jiných nemovitostí).

- K **založení** českých zemských desk, došlo někdy mezi lety **1260 - 1278**.
- Desky byly vedeny u **Zemského soudu** a zabývaly se výhradně šlechtickým vlastnictvím.
- Zápisem majetku do zemských desk se majetek stával **dědičným majetkem rodu**.
- V deskách zemských byla však také zapisována veškerá **ustanovení zemských sněmů** – tedy vlastně tehdejších zákonů.
- Byly původně psány **latinsky**, od r. 1495 až do třicetileté války povinně **česky**, poté začíná převládat **němčina**.

Roku 1541 došlo k požáru Pražského hradu a Malé Strany, a české zemské desky byly zcela zničeny. Dochoval se pouze jediný svazek z let 1316 - 1324.

Samostatně vedly své zemské desky i Morava, Opavsko, Krnovsko a Těšínsko. Na rozdíl od českých zemských desk se zachovaly kompletní.

<http://www.paleografie.org/admin/img/multi-media/110706105531.jpg>

http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/8/89/Desky_zemske_kniha.jpg

Rozdělení desk

- **desky půhonné** - evidovaly půhony, tedy popohnání před soud.
- **desky trhové** - evidovaly změny v držbě nemovitostí (prodej, koupě).

V době vlády Karla IV. pak byly založeny

- **desky zápisné** - evidovaly dluhy.

V době vznikání stavovského státu přibýly ve druhé polovině 15. století

- **desky památné** - evidovaly rozsudky zemského soudu a usnesení zemského sněmu.

Zemské desky zahrnují téměř 2000 svazků a jsou ***cenným zdrojem pro historiky***, podávají důležité informace o majetkových převodech, dědictvích a sporech.

Evidovaly zemské desky veškerý majetek?

Ne pouze nemovitosti, především půdu.

Evidovaly majetek všech poddaných?

Pouze majetek šlechtický.

Byly vedeny pouze u českého Zemského soudu?

Zemské desky byly vedeny i na Moravě a ve slezských knížectvích.

Evidovaly desky pouze určité vlastnictví?

Byly v nich zapsána i důležitá usnesení Zemských sněmů.

Můžeme si dnes vyhledat vlastnictví např. z doby husitské v Čechách?

Ne, z českých desk se dochovaly pouze zápisy z let 1316 – 1324.

V jakých jazycích jsou zapsány?

Latinsky, česky a německy.